

vání jeho již v druhém ročníku, kdyžť celé břímě jak literární tak materiální spočívalo jenom na jeho bedrech. Než jako »Právník« po roce začal opětně vycházeti, objevuje se nám *Právny Obzor* rovněž po roce v novém rouše a za poměrů takových, které zaručují trvalou jeho existenci. Stojíť za ním nově zřízená *Právnícká Jednota na Slovensku* v Bratislavě, která jej prohlásila za svůj orgán. Ve svém provolání k českoslov. právníkům poukazuje redakce na to, že není-li ani slovenských škol právnických ani literatury ba ani ustálené terminologie a když čeští právníci na Slovensku musí zápasit s nedostatkem pomůcek k ovládnutí platného ještě zákona uherského, musí se redakce uspokojovat průkopnickou prací a všemožným nahrazováním pocíťovaných nedostatků.

Nemístná jest v provolání vyslovená skromnost, že redakce nečiní nároků na úroveň podnikání výlučně vědeckého. Neboť úvodní článek *Dra V. Fajnora*: Manželské právo majetkové na Slovensku, dále *Dra Em. Stodoly* referát o *Arsády-ově* spisu *Dějiny poddanstva v Uhrách* a *Dra A. Ratha*: Nová kodifikacia trestného zákona a trestného rádu svědčí o tom, že nový časopis postaví se směle po bok nejen ostatním právnickým časopisům českým, nýbrž i časopisům cizím. Vedle uvedených článků obsahuje první dvojčíslo o 4 arších ještě *Přehled slovenské části*, rozhodnutí nejvyššího soudu rep. československé a drobné zprávy. — Výbor *Právnícké Jednoty na Slov.* doprovázeje číslo toto zprávou o ustavení se *Jednoty*, doufá, že literární lhostejnost právníků na Slovensku vůči vlastnímu vědeckému časopisu byla jenom dočasnou a zaviněna jenom jejich přílišnou zaměstnaností ve službách veřejných, dnes však, kdy se veřejné poměry začínají ustavovat, poválečná psychosa ustupuje střízlivé republikánské rozvaze a klidné tvůrčí práci, pomine i tato lhostejnost a slovenští právníci se vynasnaží, aby jejich vlastní časopis podával důstojný obraz jejich odborné zdatnosti. Rozumí se, že tím není vyloučeno, aby i ostatní právníci českoslovenští činně nezúčastnili se na žádoucím rozvoji nového časopisu, jehož sloupce stejně zůstanou otevřeny i pracím jejich ducha i péra. — Redakci vede *Dr. Vladimír Fajnor*, *Právny Obzor* vychází v 8 číslech o 2 arších za předplatné 40 K ročně. Členové *Jednoty* dostávají časopis zdarma.

Náš jazykový zákon. Příspěvek k jeho výkladu. Podává *Dr. Bedřich Brendler*. V Praze 1920. Nákl. Tiskového odboru čsl. nár. demokracie. Stran 88. Cena Kč 9.—.

Autor podává ve svém spise podrobný a pečlivý rozbor jazykového práva v našem státě, jak jeví se podle jazykového zákona z 29. února t. r. Práce je rozdělena celkem v pět ka-

pitol. V první vymezuje se pojem jazyka státního po stránce subjektivní i objektivní, v druhé pojem a podstata menšin jazykových, jakož i rozsah, jaký jim přísluší podle zákona jazykového ve příčině užívání jejich jazyka. Třetí kapitola jedná velmi zajímavě a podrobně o jazykové stránce mezinárodních styků; vytýká se zde nejprve, kterých právních poměrů může a má se týkati žádoucí úprava, pokud počlehá zákonodárství našeho státu, zkoumají se různé formy této úpravy, jakož i věcný obsah její, jenž vůbec by mohl přijíti v úvahu, načež teprve přechází se k obsahu platného práva jazykového a zkoumá, zdali naše zákony ústavní -- včetně jazykového -- upravily poměry mezinárodních styků po stránce jazykové a podle kterých zásad se tak stalo. Zmínky zde zasluhují výsledky, k nimž dochází autor v otázce, pokud jde o poměr nového práva jazykového ku smlouvám mezinárodním, o poměr výkonné moci státní k našim úřadům diplomatickým a konsulárním v otázce jazykové, o postavení cizinců nebo cizích úřadů, pokud se obracejí na naše úřady, a zase naopak, o používání jazyka našich úřadů, obracejí-li se na úřady cizí. Ve čtvrté kapitole podává autor velmi podrobný výklad ustanovení § 2. jaz. zákona a v poslední jedná o ostatních přednostech jazykového zákona.

S výkladem autorovým ovšem nelze nám ve všem souhlasiti. Tak zejména ne, pokud žádá, aby ve případech § 2. měla osoba, jež činí podání v jazyku menšiny, také své řádné bydliště v územním obvodu okresního soudu, o němž je řeč v odst. 2, takže by prý na př. státní občan německé národnosti bydlící v Praze nemohl ani před úřady v Liberci užiti svého jazyka. Takového obmezení v zákoně není; podle něho záleží na tom, jde-li o věci, jichž vyřízení náleží úřadům, o něž jde, »na základě toho, že působnost jich se vztahuje na tento okres.« Zde jsou tedy míněny důvody místní příslušnosti vůbec, pokud svědčí okresu s kvalifikovanou menšinou jazykovou. Také názor, že by cizinec nemohl použití výhody § 2., i kdyby byl sám příslušníkem jazyka menšiny, nemáme za správný. Ze slov zákona »od příslušníků jazyka této menšiny«, plyne pravý opak. Názor autorův byl patrně příčinou, proč se ve spise, jenž jinak všímá si bohaté kasuistiky a uvádí četné příklady, byla právě shora zmíněná a důležitá náležitost § 2, vztahující se na důvod místní příslušnosti, pominuta téměř mlčením.

Také máme vážné pochybnosti o správnosti tvrzení, že nebude exekutiva nikdy oprávněna naříditi státním zastupitelstvím jednojazyčnost žaloby, poněvadž »jejich působnost není nikde obmezena na obvod jediného okresního soudu.« Mám za to, že § 2.

odst. 4 chtěl říci: u těch soudů, o kterých je řeč v odst. 3, může se veřejnému žalobci uložit, aby vznesl žalobu jen v jazyku obviněného. Poněvadž je však v odst. 3 řeč nejenom o soudech, jichž působnost jest obmezena na jediný soudní okres, nýbrž i o soudech jim instančně bezprostředně nadřízených, t. j. tedy o soudech krajských, lze i státním zástupcům u těchto soudů působícím uložiti shora vzpomenutou povinnost. Jinak by také neměl § 2. odst. 4 valného smyslu, poněvadž by se vztahoval jen na funkcionáře stát. zastupitelství u okresních soudů, u nichž přece »trestní žaloba proti obviněnému« na venek takřka nevystupuje.

Mylné východisko autorovo, kladoucí důraz na bydliště příslušníka menšiny jazykové, zavedlo ho i k nesprávnému názoru, že prý zákon neučinil jazykovou stránku v nižší stolič směrodatnou pro řízení ve stolič vyšší; podle toho prý by mohl německý občan z Mariánských Lázní, jehož spor byl projednán v první instanci u zem. soudu v Praze, podat odvolání k vrch. zem. soudu německy a před tímto soudem také jen německy jednat, protože »bydliště strany leží v obvodu této odvolací instance.« Avšak vrchní zemský soud tu vstupuje v činnost ne proto, že jeho působnost se vztahuje na okres Mariánských Lázní, jak má za to autor, nýbrž proto, že jeho působnost se vztahuje na kraj pražský, v němž však není podmínek § 2. odst. 2.

I jině snad bychom dospěli k odchylným výsledkům. Ale to není na újmu celkové ceně práce, jež řeší sporné a namnoze složité otázky velmi důkladně a vůči jazykovým menšinám nepředpojatě. Veliký význam má práce pro budoucí provozovací nařízení k jazykovému zákonu, poněvadž stále hledí k tomu, co nařizovací moci podléhá a co je z ní vyloučeno, a vytýká také směrnice, jimiž by se bylo výkonné moci ubírat.

Sloh práce, jež podle úvodu je určena pro každého, není příliš tak srozumitelný, jak by si bylo přáti a jak by tento účel práce vyžadoval. Definice, jež autor podává (n. př. na str. 50, 52) nejsou právě snadno přístupné, rovněž přespriliš dlouhé periody (na př. na str. 70 věta 19řádková na str. 72 opět 25řádková a j.) a celé odstupňování oddílů a pododdílů znesnadňují přehlednost a jasnost. Co do jazyka nelíbí se nám »v opak« (místo naopak), zpodrobnění, vykládati s gen. (té zásady), odmítnouti s gen. (nepřípustného požadavku), státní zástupnictví, »strana přípustně v německém jazyku podá žádost« a p. —a.

Jazykový zákon. Rozbor univ. prof. Dr. V. H o r y s poznámkami univ. prof. Dra E. S v o b o d y, min. rady Dra P o l i t z r a, rady nejv. spr. soudu B. Ř í h y a advokáta Dra P e r k a. Rozpravy a přednášky státovědecké společnosti. Č. 1. V Praze 1920. Nákl. Státovědecké společnosti (str. 35. Cena Kč 2—.